

تعامل سیاسی یا رقابت ژئواستراتژیک؟

افغانستان درگیری از بدترین بحران‌های بشری در جهان
تضمین استحکام قدرت و افزایش حامیان ایدئولوژیک

مشخصه‌های همسو کردن شهروندان با جریان قدرت سیاسی
عوامل اثربخش در مناسبات آینده ایالات متحده با "طالب"ها
تساهل و مدارا یا عصبیت‌های مذهبی و فرقه‌ای؟
نفوذ تدریجی و گام‌به‌گام در منطقه و افغانستان

ژئواستراتژی به بررسی روابطی فی مابین ستراتیژی و عناصر جغرافیایی می‌پردازد
عناصر ثابت ژئوپولیتیک (عناصر جغرافیای طبیعی) شالوده ستراتیژیک را تشکیل می‌دهد،
چرا که عناصر طبیعی تأثیر عمیق و گسترده‌ای در کاربرد ابزار و امکانات دارد.
ابزار و امکانات با توجه به شرایط جغرافیایی انتخاب شده و مورد استفاده قرار می‌گیرد.
مطالعه اهمیت محیط بگونه اساسی در ارتباط با درک مسأله، شامل رفاه اقتصاد
دی یا سیاسی نسبت به دیدگاه بین‌المللی، ژئواستراتژیک خوانده می‌شود. بسختی
دیگر، بسیاری از تحلیلگران در رابطه میان موقعیت، وسعت سرزمینی و قدرت ملی
به تعمیم‌گرایی پرداخته‌اند. این دانش پژوهان "ژئواستراتژیک" ارزش و اعتبار
فضا را از لحاظ اقتصادی و سیاسی و نظامی مورد ارزیابی قرار داده و در مورد عملکرد
روابط بین‌المللی در ارتباط با رعایت امنیت و مصالح ملی توصیه‌هایی را ارائه می‌نمایند.
برخی‌ها معتقدند که ژئواستراتژیک عبارتست از مطالعه اثر عوامل ستراتیژیک
یک محیط جغرافیایی، منطقه‌ای و جهانی روی تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت
ها و اثرگذاری‌های متقابل کشورها در ابعاد منطقه‌ای و جهانی و سیاست‌های قدرتی
و عده‌ای هم چنین می‌پندارند که ژئواستراتژی در واقعیت امر، علم کشف روابطی
است که بین یک ستراتیژی و محیط جغرافیایی وجود دارد. عده‌ای هم چنین اقامه
دعوا می‌نمایند که موضوع ژئواستراتژیک بررسی عناصر جغرافیایی مبتنی بر ستراتیژیک
تأثیر و نایل‌گردیدن به نتایج ستراتیژیک می‌باشد. عناصر ستراتیژیک عبارتند
از: کشور، سرزمین، جمعیت (شهروندان)، جامعه، اقتصاد، سیاست و ستراتیژی.

در مقدمه نیشته حاضر قابل یاددهانی پنداشته می‌شود که شهروندان کشور عزیز ما افغانستان، از مدت‌های طولانی
بدینسو، بویژه در هیأت رهبری اداره کشور شاهد اختلافات، ضدونقیض‌گویی‌ها و موضع‌گیری‌های سلیقوی و در
نتیجه شاهد و ناظر پیامدهای مصیبت‌بار آن بوده‌اند. بخاطر ما باشد که دوگانگی‌ها و چندگانگی‌ها در برگیرنده ادوار
مختلف تاریخی در کشور عزیز ما می‌گردد، بر بنیاد نشرات معتبر، در شرایط و وضعیت کنونی نیز اخبار و شایعه‌پرا
گنی‌هایی مبنی بر موجودیت اختلافات و چگونگی موضع‌گیری‌های آشکار و نهان، بویژه میان مولوی هیبت‌الله
آخوندزاده بمثابه امیر "طالب"ها و سراج‌الدین حقانی سرپرست وزارت امور داخله آنها دال بر سرهم‌بندی نمودن
اقدامات و تحرکاتی در مورد اقدامات کودتاگونه بمنظور سرنگونی مولوی هیبت‌الله سرزبان‌ها می‌باشد. دست‌اندر
کاران قضایای کشور ما پرسش‌های سه‌گانه‌ای را از جمله درباره چگونگی ثبات و نحوه تداوم حاکمیت کنونی در
کشور و بویژه درباره احتمال اقدام عملی سراج‌الدین حقانی و همفکران و هم‌کیشان‌شان بمنظور حذف مولوی هیبت‌الله
آخوندزاده و در نهایت امر هم در باره چگونگی دورنما و چشم‌انداز نایل‌گردیدن سراج‌الدین حقانی بسکان رهبری
کشور، مطرح می‌نمایند. قابل یاددهانی پنداشته می‌شود که بر بنیاد اظهار نظرهای ارائه شده در همه پرسش‌های انجام
شده، حاکمیت کنونی "طالب"ها در شرف از هم‌پاشیدگی و فروریزی قرار دارد، برخی‌ها معتقدند که تخریب برج و بار

وی کنونی تدریجی بوده و مرحله به مرحله انجام خواهد پذیرفت، اما عده ای هم چنین می پندارند که حاکمیت یادشده بگونه سریعی دچار آشفتگی شده و با فروریزی دست و پنجه نرم خواهد نمود. همه شرکت کننده های نظرسنجی پسین، بگونه متفق الرأی چنین می پندارند که موجودیت نسبتن آرام حاکمیت "طالب" ها بگذشته ها تعلق داشته و اما در شرایط و وضعیت کنونی، تغییرات موجود، وضعیت را کاملن متغیر نموده و همه خواهان دگرگونی هایی در امر مناسبات دولت - ملت گردیده و تحرکاتی بمنظور معاوضه سیستم کنونی "طالب" ها از آنچه در گذشته ها بود، عملن در شرف تکوین می باشد. اکثریت قریب بتمام نظرسنجی یادشده، برین باورند که درگیری های پیدا و پنهانی میان هیبت الله آخوندزاده و سراج الدین حقانی وجود داشته و اما اکنون بیش از هر زمان دیگری بیخ گرفته و ریشه دوا نیده است. با وجود اینهم، سایرین برین باورند نمی باشند که سراج الدین حقانی در مورد سرنگونی امیر "طالب" ها بگونه علنی تصمیمی اتخاذ نماید. چون بنظر بسیاری ها، سراج الدین حقانی در مجموعه سیستم "طالب" ها از جا یگانه ویژه ای برخوردار می باشد. با اینحال و با وجود اینهمه، اما عده ای از شرکت کننده ها در نظرسنجی باین باورند که آمادگی هایی بمنظور اقدامی در داخل و ایجاد تغییرات ناگهانی در شرف تکوین می باشد. برخی از کارشناسان امور باین باورند که واشنگتن حقانی ها را بمنظور انجام اقدامات غیر مترقبه ای تحت فشار قرار می دهد، چه عدم اختصا ص بسته های ده میلیون دالری، بویژه در دو ماه پسین، از جانب بخش های اطلاعاتی ایالات متحده به مولوی هیبت الله آخوندزاده که قبلن در امتداد سه سال پرداخت می گردید، از جمله عوامل اقدامات کنونی در قبال آنها محسوب می گردد. از این واقعیت نباید چشم پوشی بعمل آید که چگونگی عملکردهای ایالات متحده دال بر تضعیف مولوی هیبت الله آخوندزاده و تشویق و ترغیب حقانیها بمنظور سرهم بندی و انجام عملی کودتایی در داخل کشور پنداشته می شود. بر بنیاد اطلاعات و اظهارات بنشر رسیده در منابع معتبر، حقانی ها با طرفیان و حواریون مولوی هیبت الله هشدار داده اند که از ملامت هیبت الله تبعیت ننموده و باید به حقانی ها بپیوندند. بر همین منوال، بسیاری ها چنین می پندارند کاین امکان عملن موجود می باشد که در امتداد زمستان سالروان، تلاش هایی بمنظور حذف مولوی هیبت الله از سمت امیر "طالب" ها از قوه بفعل مبدل گردد.

بسیاری از افراد و اشخاص ناظر بر وقایع کشور ما مدعی اند که در شرایط و وضعیت کنونی، سراج الدین حقانی در مو رد آمادگی گروه یادشده باتمام اقدامات سریع و شورش های کودتا مانند در کشور به ایالات متحده چراغ سبز نشان می دهد. در اینجا این پرسش مطرح می گردد که آیا مسأله "طالب" های میانه رو" در دستور کار واشنگتن قرار خواهد گرفت یا خیر؟

در شرایط حاضر و وضعیت کنونی، چگونگی سیر وقایع این مسأله را واضح و مبرهن مینماید که واشنگتن از مجموع رادیکالیزم بمثابه سلاحی در قبال رقبای بالقوه خویش استفاده ایزاری بعمل می آورد. بنابراین انتظار انجام اصلا حاتی از جانب واشنگتن، اشتباهی بیش نمی باشد. اگر اداره واشنگتن بمفهوم واقعی کلمه خواهان و علاقمند حاکمیت قانونی در کشور ما می بود، علیه نظام مشروع جمهوری در کشور ما به سرهم بندی دسیسه و توطئه متوسل نمی گردید و دودسته آنهمه را به "طالب" ها پیشکش نمی نمود. اینک که دستگاه و برج و باروی "طالب" ها در بحران ها و کوهی از معضلات دست و پا زده و بمنظور زنده ماندن از ایالات متحده کمک و مساعدت دریافت می نماید، آیا نیرویی موجود می باشد که قادر به نجات "طالب" ها از معضل های کنونی بوده و آنها را از منجلاب بدبختی نجات دهد؟ سیر حوادث و چگونگی تکوین واقعیت هایی در مورد یادشده را بر ملا خواهد نمود. اما بخاطر باید داشت که چگونگی پا سخ باین مسأله کآیا شهروندان کشور عزیز ما، از امارت حقانی در قبال امارت هیبت الله حمایت و پشتیبانی بعمل خوا هد آورد یا نه، در این مقطع زمانی از اهمیت منحصر بفردی برخوردار می باشد، چه شهروندان کشور خواهان و خوا ستار تجدد و بویژه علاقمند اصلاح چگونگی اصل زمامداری و تکوین تغییرات کیفی در کشور می باشند.

درین مقطع، تذکر این مسأله فراموش نشود که برخی ها معتقدند که یکی از جمله اختلافات سراج الدین حقانی با هیبت الله آخوندزاده بر این بنیاد قرار دارد که سراج الدین حقانی بدون اجازه و مشوره قبلی با هیبت الله، با خارجی ها ارتباط گرفته و مناسباتی با آنها ایجاد می نماید که بر این بنیاد، دوستان خارجی بگونه مخفیانه و سری با حقانی در زد و بند هایی می باشند. اما عده دیگری باصل تقابل و رویارویی سراج الدین حقانی و هیبت الله آخوندزاده پدیده شک و تردید می نگرند، آنها چنین می پندارند که حقانی و هیبت الله ممکن با چنین تقابل های تصنعی و ساختگی، خارجی ها را در دوراهی قرار دهند. وضعیت کنونی کشور بازگوی این واقعیت می باشد که حامیان بالقوه بمفهوم عام کلمه، بمنظور انجام اقدامات کودتا گونه در داخل نظم موجود آماده بوده و اما مجموعه "طالب" ها، بویژه رهبران آنها فقط و فقط بموارد مادی و پولی عشق و علاقه بی پایان داشته و بمنظور دستیابی بموارد یادشده، آماده

انجام هر نوع اقدامی می باشند.

قرار اظهار نظر یکتن از شرکت کننده ها در سروی یاد شده که با واقعیت های موجود و ترکیب نظام کنونی "طالب" ها آشنای کامل داشته، چنین استنباط می گردد که تکوین و سرهم بندی دسیسه ها و توطئه ها در فضای عمومی کشور با تکوین و سربراه نمودن توطئه "حقانی" ها علیه هیبت الله آخوندزاده با جرگه بزرگ پبنتون ها که از ۲۰- ۲۲ ماه میزان سال ۱۴۰۳ خورشیدی در خیبر پبنتونخواه پاکستان گشایش یافت، ارتباط مستقیم و جدایی ناپذیر دارد. در نتیجه نظر سنجی براه افتاده، یکی از شرکت کننده ها متذکر گردید کاینهمه موارد گفته آمده، بگونه مجموعی با جرگه پسین پبنتون ها مرتبط می باشد. اما در مورد انتقال قدرت به حقانی ها ابراز شک و تردید نموده و تأکید بعمل آمد که حتا احتمال تکوین و راه اندازی کودتا، سبب تغییری در وضعیت عمومی نشده واصل بیگانگی آنها را با پاکستان مرفوع نخواهد نمود.

کارشناسان امور مربوط بکشور عزیز ما در وجود شخص حقانی تردید دارند تا بتواند هدایت و رهبری کل کشور را بگونه ای سرو سامان دهد. نامبرده در مجموعه "طالب" ها و حاکمیت کنونی ذینفع بوده و منافع کلانی را نصیب می گردد. در واقعیت امر، سازمان اطلاعات پاکستان و سیا در رأس رهبری و هدایت نمودن فعالیت های آنها اخذ موقع نموده اند.

یکتن دیگر از شرکت کننده ها در نظر سنجی انجام شده، اصلن با قالب بندی های حقانی ها در قبال وضعیت کنونی کشور و بویژه در مورد هیبت الله آخوندزاده، موافق نمی باشد. واکنش هایی در مورد یاد شده که حقانی کیست و با چه کسانی کار و فعالیت می نماید، نیز موجود می باشد، حتا اگر کسی و یا کسانی بخواهند در مورد یاد شده با اقدامی متوسل گردند، "طالب" ها می توانند با اقداماتی بالمثل و حتا جدی تری مبادرت ورزند، اما بخاطر ماباشد که با از میان برداشتن حقانی، چون شبکه یاد شده غیر متمرکز بوده، بنابراین ناپودی آن غیر قابل تصور پنداشته می شود. اما این واقعیت را همه می پذیرند ک اگر حقانی ها در کشور بقدت دست یابند، وضعیت اینچنینی، بمفهوم اخص کلمه و بخوی خود هشداری بهمه پبنتون ها خواهد بود، چه آنها از همه گروهها و دسته بندی های نظامی و مسلح، کاملن درمانده شده و اینک پس از چهار دهه درگیری های مسلحانه در کشور، موردی برای ازدست دادن نداشته و اما فقط و فقط در نقطه مقابل و دیدگاه مخالف پاکستان قرار خواهند گرفت.

یکتن از گروه بندی های نزدیک به نیروهای مقاومت ضد "طالب" ها متذکر گردیده و یاددهانی بعمل آورد ک اصلن باور ندارد که ایالات متحده به تداوم مخالفت و ضد و نقیض گویی های حقانی و هیبت الله اجازه دهد، چه، اقدامات و تحرکات کودتا گونه به معنا و مفهوم ناپودی کشور پنداشته می شود. چنین تصویری گردد که ایالات متحده از طریق قطر، هر دو طرف را تحت کنترول و نظارت خویش قرار داده و به ترویج و اشاعه افکار و تطبیق برنامه هایش همچنان ادا مه خواهد داد. اما تلاش هایی نیز بمنظور بی اعتبار نمودن جنبش ضد "طالب" ها بمثابه مدافعان واقعی شهروندان کشور ما از جانب عده ای از خارجی ها نیز در شرف تکوین می باشد. ایالات متحده تلاش بخرچ می دهد تا به جهانیان ثابت نماید که "طالب" های "خوب" و "بد" وجود داشته و اصطلاح "میانه رو" را در ارتباط با تروریست ها ابداع نمود.

از این حقیقت نباید بهیچوجهی چشم پوشی بعمل آید که در واقعیت امر، اداره و اشنگتن بمنظور نجات و استخلاص حاکمیت "طالب" ها در صدد بازی با کارت حقانی تلاش میورزد. بسیاری ها هم چنین میپندارند که ممکن و اشنگتن دومین عملیات مسلحانه را در اراضی متعلق بکشور عزیز ما راه اندازی نماید. بر بنیاد شایعه های موجود، ایالات متحده ظاهرن بازگشت به منطقه را بمثابه یک دورنمای واقعی و بویژه از طریق راه اندازی عملیات جدید ضد ترو ریستی، علیه "ولایت خراسان"، شاخه افغانی "دولت اسلامی" و "القاعده" نشخوار می نماید. بر بنیاد اظهارات نماینده های "طالب" ها، رهبری آنها قبلن از طرح های اینچنینی و اشنگتن آگاه بوده و ظاهرن تلاش می نمایند تا در برابر تطبیق و اجرای عملی طرح های یاد شده مقاومت نمایند. در تدارک و سرهم بندی این "دومین آمدن" امریکایی ها به منطقه، ظاهرن ایجاد و پایه گذاری یک "دولت ترکیبی" جدید در کابل بعوض دولت مؤقت کنونی "طالب" ها برنامه ریزی شده است. اما اینهمه شایعات را نمی توان تأیید و یا تکذیب نمود، بایست ناظر سیر حوادث و وقوع وقایع اتفاقیه در آینده ها بود. بر بنیاد اظهارات ۱۱ تن در نظر سنجی که دوتن آنها بنمایندگی از "طالب" ها سخن می گفتند، همه شرکت کننده ها، بگونه متفق الرأی باین عقیده بودند که نظام سیاسی کنونی "طالب" ها در کشور در حال ورود به مرحله ای از هم پاشیدگی قرار دارد.

یکشنبه ۱۱ ماه قوس سال ۱۴۰۳ خورشیدی برابر با اول ماه دسامبر سال ۲۰۲۴ ترسایی